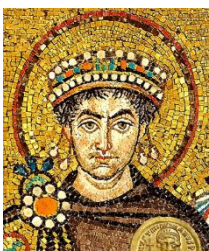
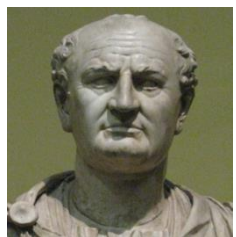

Η παρακάτω παρουσίαση του δοκιμίου συμπυκνώνει την έντυπη έκδοση, διευκολύνοντας παράλληλα την προσβασιμότητα του αναγνώστη σε ένα σύνθετο εγχείρημα, μέσω του οπτικού και διαχειριστικού πλεονεκτήματος μιας διανθισμένης και με πρόσθετη εικονογραφία ηλεκτρονικής παρουσίασης

Οι προσφυγή του απαιτητικού ερευνητή αναγνώστη στο έντυπο κείμενο προσφέρει αναλυτικότερη αποτύπωση του ορίζοντα των γεγονότων και τα τεκμηριώνει συστηματικά μέσω υποσημειώσεων με βιβλιογραφικές κυρίως αναφορές.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

HOMO SAPIENS

Μ Ε

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΚΡΕΣΣΕΝΤΟ;

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Α'

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Σύνοψη περιεχομένων Α' τόμου

- Οδοιπορικό στο δοκίμιο
 - Πρώτο Κεφάλαιο
 - Πολυδιάστατο της προέλευσης του «συμβάντος» homo sapiens
 - Γένεσις, ελεύθερο βάδην στην Προϊστορία
- Δεύτερο Κεφάλαιο
 - Πρώτο μέρος της ιστορικής περιόδου: Οι πέντε χιλιετίες επικυριαρχίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής στις κοινωνικές εξουσίες. (≈ 3500π.Χ. μέχρι 1500μ.Χ.)
 - Άρχοντες, οι μεγαλοϊδιοκτήτες γης

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΕΝΕΣΙΣ
ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΒΑΔΗΝ
ΣΤΗΝ
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΣΤΟ
ΒΕΒΙΑΣΜΕΝΟ
ΤΡΟΧΑΔΗΝ
ΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Το είδος μας *Homo Sapiens*:

Πολυδιάστατο της προέλευσης από την οικογένεια των ανθρωπίδων

Εμφάνιση διεισδυτική εξάπλωση και απόλυτη κυριαρχία στον πλανήτη

Ο Φανεροζωϊκός Μεγααιώνας

• Ο Φανεροζωϊκός Μεγααιώνας μέχρι τις μέρες μας

→ Ξεκίνησε εδώ και 541 εκατομμύρια χρόνια, όταν «φανερώθηκε» η Ζωή στον πλανήτη Γη μέσω της πρώτης σειράς ορατών και δια του γυμνού ανθρώπινου οφθαλμού οργανισμών, όπως αποκαλύπτουν τα απολιθώματά τους.

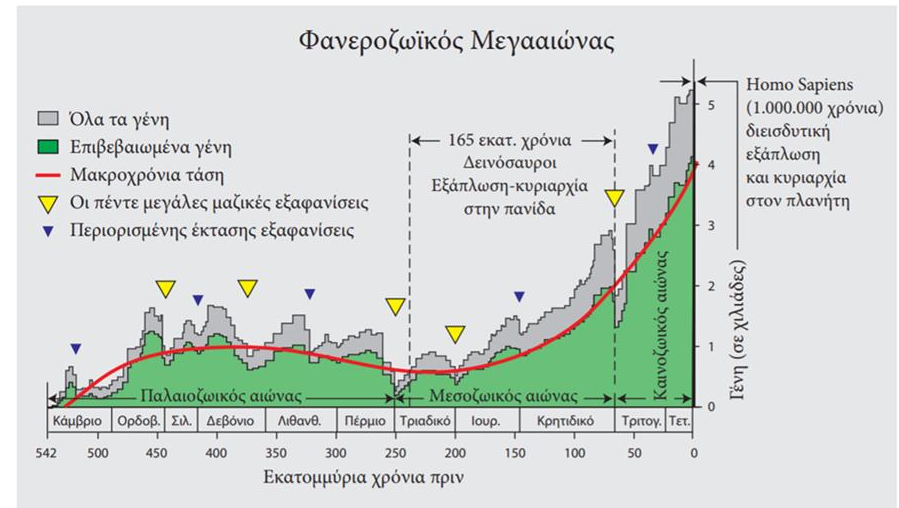
→ Συνέβη κατά την περίοδο της Κάμβριας έκρηξης της ζωής, 570-510 εκατομμύρια χρόνια πριν.

• Υποδιαιρέσεις του Φανεροζωϊκού Μεγααιώνα

→ Παλαιοζωϊκός Αιώνας, 541-251 εκατομμύρια χρόνια

→ Μεσοζωϊκός Αιώνας, 251-65,5 εκατομμύρια χρόνια

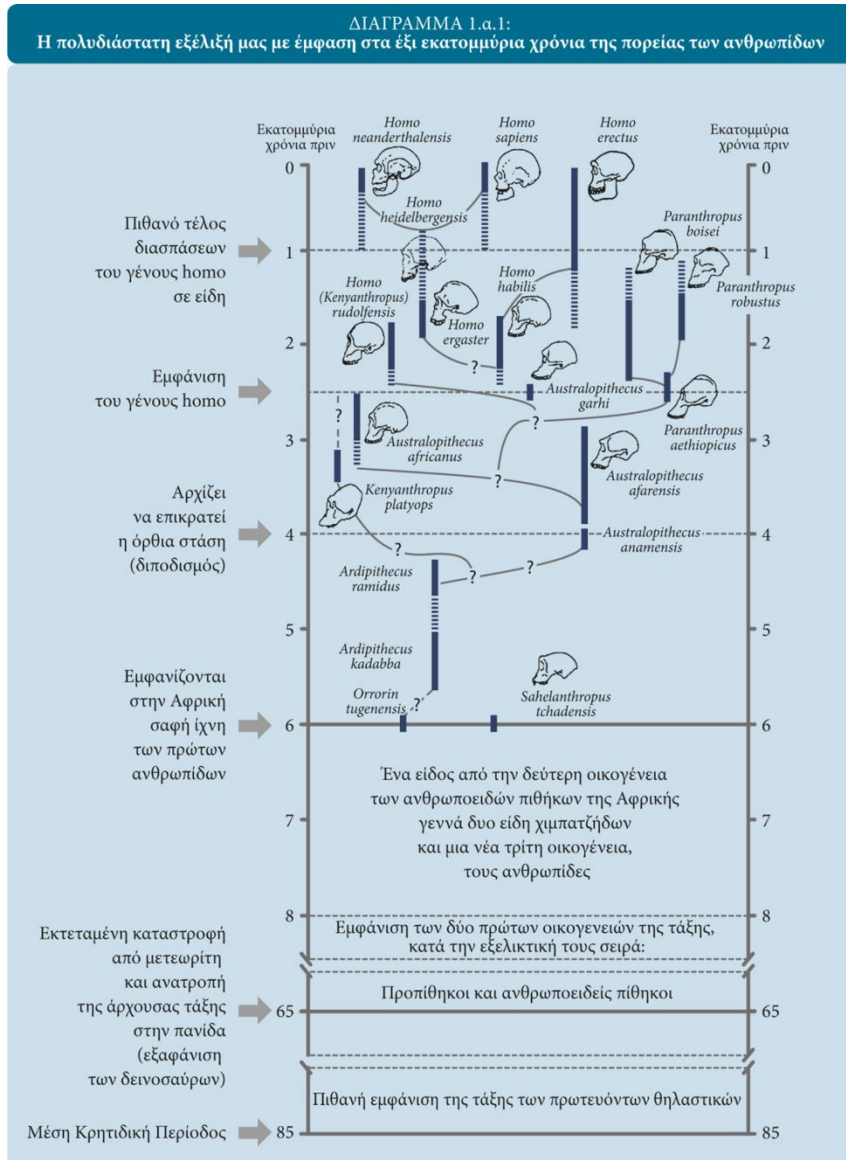
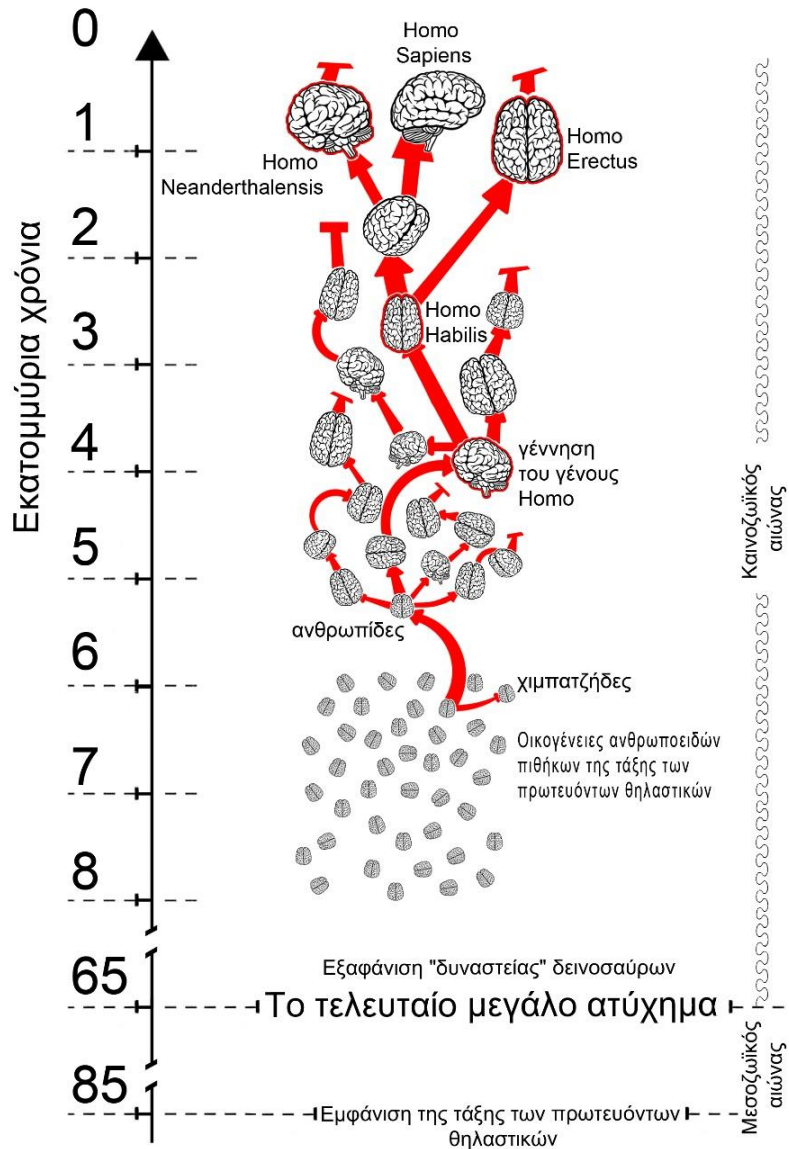
→ Ο τρέχων καινοζωϊκός Αιώνας: Ξεκίνησε εδώ και 65,5 εκατομμύρια χρόνια, αμέσως μετά τη μαζική εξαφάνιση των κυρίαρχων στον πλανήτη δεινοσαύρων

→ Το γένος μας των ανθρώπων *homo*. Προήλθε από την εξέλιξη δίποδων ανθρωπίδων που κατέκτησαν πριν από 4 εκατομμύρια χρόνια το κύριο ενεργειακό πλεονέκτημα της όρθιας στάσης. Αναδύθηκε στην Ανατολική Αφρική πριν από 2.5 εκατομμύρια χρόνια και προέρχεται από την οικογένεια από την οικογένεια των ανθρωπίδων *Hominidae* με κοιτίδα την Ανατολική Αφρική πριν από 6-8 εκατομμύρια χρόνια

Το είδος μας *Homo Sapiens* ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του.

Εμφανίστηκε κατά το τελευταίο εκατομμύριο χρόνια. Διείσδυσε, εξαπλώθηκε και κυριάρχησε ασύστολα στον πλανήτη του χάρη στην ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του.

Παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό αποτύπωμα

Ιστορική περίοδος: Επικράτηση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019
7,65 δισεκατομμύρια homo sapiens, διαστρωματωμένοι σε τέσσερις τάξεις

ΕΠΙΚΥΡΙΑΡΧΑ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ

Αριθμούν περί το μισό δεκάκις εκατομμυριοστό του παγκόσμιου πληθυσμού (~350), με τάση συμπίκνωσης και ισχυροποίησης μέσω συγχωνεύσεων. Αν και συγκροτούνται από ασήμαντο ποσοστό του πληθυσμού των ευπόρων, ελέγχουν περί το 85% του παγκόσμιου πλούτου*. Διοικούνται ανά σύμπλεγμα από απρόσωπους κατά κανόνα «αρχηγούς». Σπανίως συγκροούνται, συνήθως συμβιβάζονται και αναδιανέμουν τις ζώνες της επιρροής τους επί των κοσμικών εξουσιών.

- Αδιαφιλονίκητοι πρωταγωνιστές των κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών σχεδιασμών για το ορατό μέλλον, σε όλες τις αξιολογες γεωπολιτικές κλίμακες.
- Μεταβιβάζουν συστηματικά την κοσμική τους δύναμη στους φυσικούς ή επιλεγμένους διαδόχους τους.

ΕΥΠΟΡΟΙ

Περί το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού (ένας στους εκατό). Κατέχουν πάνω από το 50% του παγκόσμιου πλούτου (πιθανόν το 55%). Η διάταξη τους κατά φθίνουσα κοινωνικοοικονομική ισχύ έχει το σχήμα πυραμίδας, από την κορυφή της οποίας τα επικυρίαρχα συμπλέγματα ελέγχουν τα ανώτερα δύο τρίτα, που αντιπροσωπεύουν περί το 50% του ωφέλιμου όγκου της.

- Ένα σημαντικό αλλά φθίνον ποσοστό των ευπόρων (~50%) διατηρεί τις αρχές της υγιούς επιχειρηματικότητας.
- Ευνοούνται ταχικά από τη μεταβίβαση άλλων τίτλων και την εμπορευματοποίηση θεμελιωδών δημοσίων αγαθών, με αποτέλεσμα τη γενικευμένη επιστροφή στον καπιταλισμό των κληρονομημένων περιουσιών και κοινωνικών προνομίων.

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΟΙ

Περί το 24% του παγκόσμιου πληθυσμού (σχεδόν ένας στους τέσσερις). Κατέχουν γύρω στο 40% του παγκόσμιου πλούτου. Διακρίνονται σε δύο υποσύνολα:
- «Κοινωνικοοικονομικά ανεξάρτητοι», το 12% του παγκόσμιου πληθυσμού που κατέχει περί το ένα τέταρτο (25%) του παγκόσμιου πλούτου.
- «Οικονομικά πιεσμένοι και κοινωνικά εξαρτημένοι», ένα άλλο 12% της ανθρωπότητας, που κατέχει περί το 15% του παγκόσμιου πλούτου.

- Ιδεολογικά απογοητευμένοι και ασταθείς, με εξασθενημένο το πολιτικό φρόνημα.
- Θορυβημένοι από τη συρρίκνωση της κοινωφελούς πρόνοιας και την κατάρρευση της κοινωνικής συνοχής.
- Απλοί σχολιαστές των κακών κειμένων οι περισσότεροι.
- Ελάχιστοι είναι οι δρώντες με ενηλικιότητα για την προώθηση ριζικών δομικών και λειτουργικών αλλαγών στο κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι.

ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ

Περί το 75% του παγκόσμιου πληθυσμού (τρεις στους τέσσερις). Διαθέτουν μόλις το 5% του παγκόσμιου πλούτου. Διακρίνονται σε δύο υποσύνολα:
- **Φτωχοί**, το 25 με 30% του παγκόσμιου πληθυσμού. Διαθέτουν το 4% του πλούτου και επιβιώνουν με 2,50 έως 10 δολάρια την ημέρα**.
- **Εξαθλιωμένοι**, το 45 με 50% της ανθρωπότητας. Διαθέτουν μόλις το 1% του παγκόσμιου πλούτου και λιμοκτονούν με λιγότερα από 2,50 δολάρια την ημέρα.

- Εχθρικοί προς την κρατούσα καπιταλιστική πραγματικότητα.
- Καταγγελτικοί για τους εκάστοτε πολιτικοοικονομικούς κυβερνήτες.
- Φοβισμένοι και απελπισμένοι (οι πολλοί), παραπλανώνται από νέους «σωτήρες» του κρατούντος συστήματος κοινωνικών εξουσιών.
- Αποφασισμένοι (οι λίγοι, αλλά αυξάνονται) για ριζικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, έως και βίαιες ανατροπές.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

~0.00005%

ΕΠΙΚΥΡΙΑΡΧΑ
ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ

ΕΥΠΟΡΟΙ

~1%

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΟΙ

~24%

ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ

~75%

Φτωχοί ~25-30%
Εξαθλιωμένοι ~45-50%

* Πλούτος = Ιδιόκτητη περιουσία (ακίνητη + κινητή) - χρέη.

** Αναφέρομαι στην έννοια της απόλυτης φτώχειας, με το ισχύον στις αναπτυγμένες χώρες κάτω όριο των 2,5 δολαρίων την ημέρα.

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

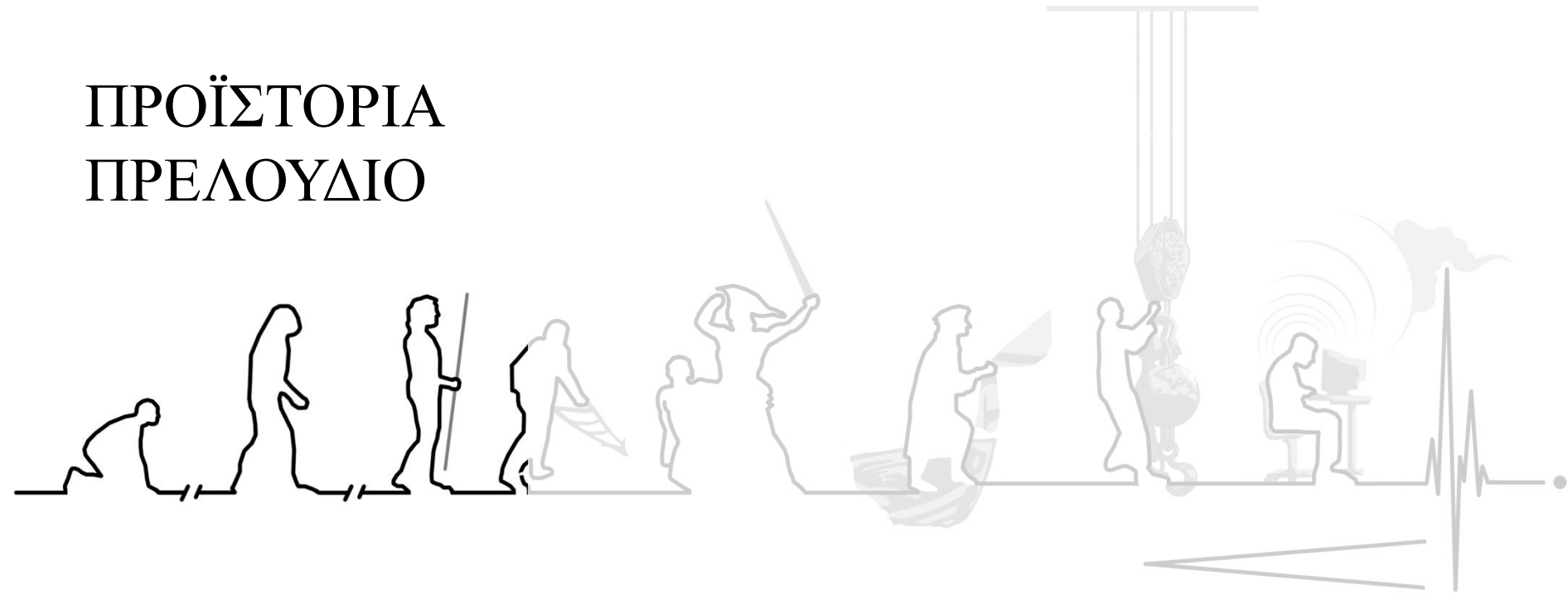
Η πυθαγόρεια θεώρηση των δομικών ύλων του σύμπαντος

- **Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας**
 - Πλην όμως, η πυθαγόρεια θεώρηση των δομικών ήλων του σύμπαντος αναβαθμίζει την προσομοίωση του εξελισσόμενου στο κοσμικό ημερολόγιο χρονικά ασήμαντου συμβάντος «homo sapiens», με τη σύνθεση και εκτέλεση της δικής του μουσικής συμφωνίας στο διαρκές φεστιβάλ της γήινης βιόσφαιρας.
 - Έχω μάλιστα την αίσθηση ότι η σχετικά πρόσφατη παρουσία και συμβολή του είδους μας στις μουσικές εκδηλώσεις της πανίδας και της χλωρίδας, από ταπεινής γενέσεώς του στην ανατολική Αφρική έως τις επί των ημερών μας φιλόδοξες εξόδους προς την απεραντοσύνη του σύμπαντος, παρουσιάζει κάποιες ομοιότητες με τη δομή και το ιστορικό της Ημιτελούς Συμφωνίας του Σούμπερτ.
 - Ο homo sapiens έχει ήδη παρουσιάσει στον φιλόξενο πλανήτη Γη το πρελούδιο, το πρώτο και το δεύτερο μέρος της δικής του μουσικής συμφωνίας. Η σύνθεση και εκτέλεση του τρίτου μέρους ξεκίνησε με σκέρτσο στο τέλος του 19ου αιώνα, διαθέτει πλέον γαλαξιακή εμβέλεια.
 - Εντούτοις κατά τον 21^ο το ημιτελές τρίτο μέρος αιώνα εξελίσσεται σε δυσπνοϊκό παραλήρημα. Κινδυνεύει να καταλήξει άδοξα, λόγω ποδοπατήματος των κανόνων της μουσικής από τους καταληψίες όλων των στρατηγικών θέσεων στις ομάδες των μουσουργών, ενορχηστρωτών και εκτελεστών της συμφωνίας.

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ

Recitativo

Tempo Larghissimo

Tempo Grave

Tempo Largo

*τα κτυπήματα κυμαίνονται
μεταξύ 25 και 60 ανά λεπτό*

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Tempo Larghetto

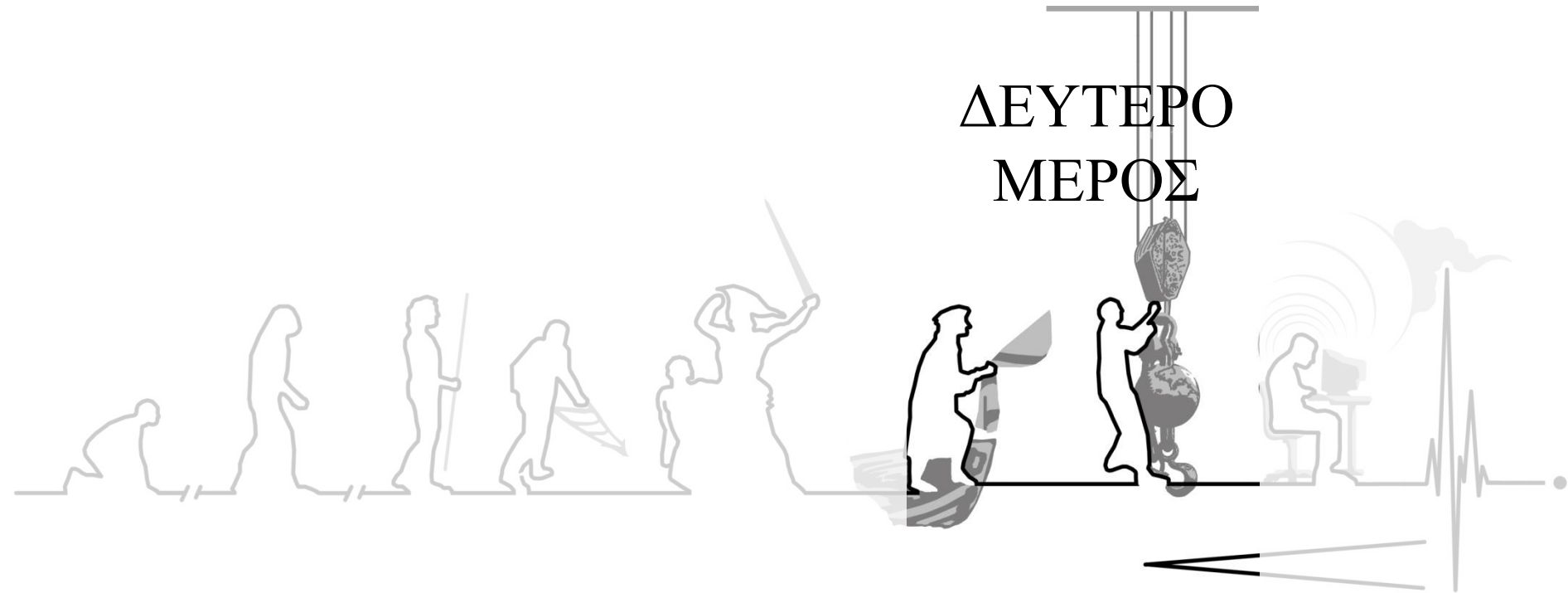
Tempo Adagio

Marcia Moderato

*τα κτυπήματα κυμαίνονται
μεταξύ 60 και 85 ανά λεπτό*

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Tempo Moderato

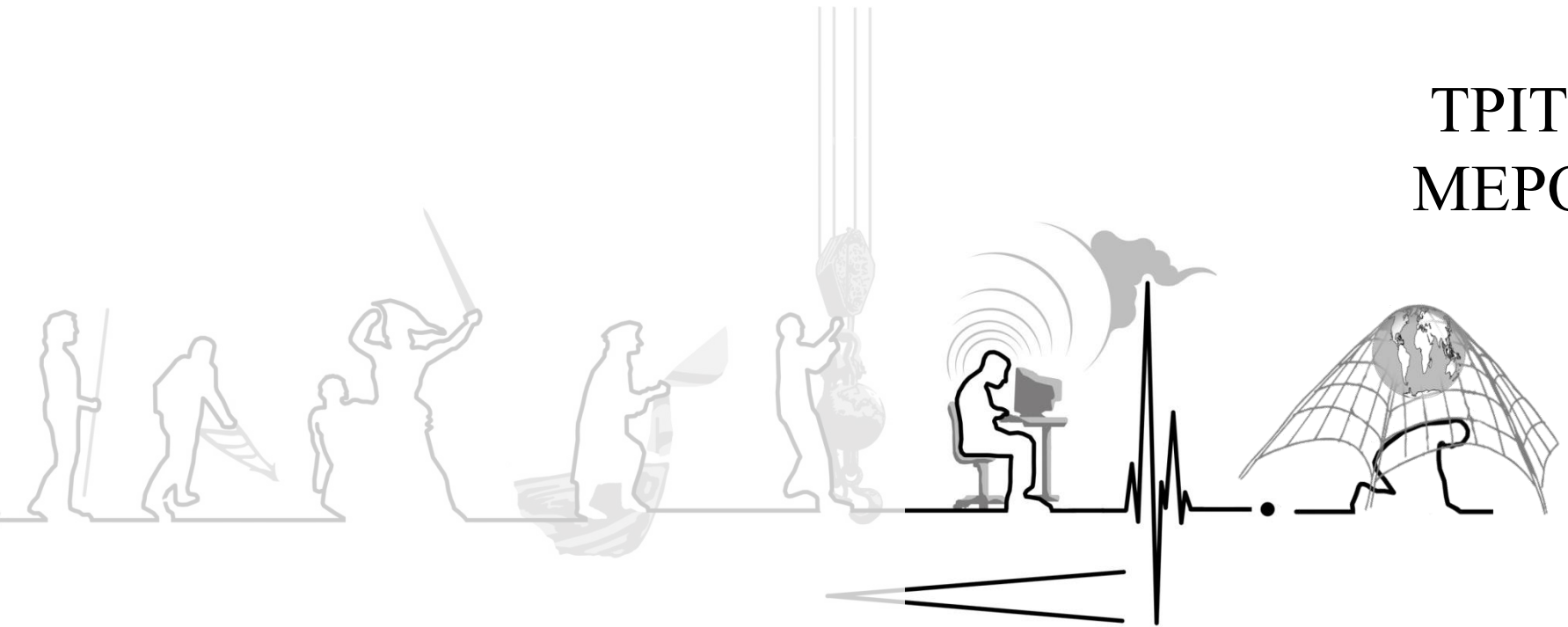
Tempo Allegro Moderato

Tempo Allegro

*τα κτυπήματα κυμαίνονται μεταξύ 85
έως 168 ανά λεπτό*

*Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας
στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας*

ΤΡΙΤΟ
ΜΕΡΟΣ

ΗΜΙΤΕΛΕΣ

Tempo Vivace

Tempo Presto

Tempo Prestissimo

τα κτυπήματα αρχίζουν από

168 και υπερβαίνουν τα 200 ανά λεπτό.

Το «όριο καρδιακής ανακοπής» σε «όρθια στάση»

Ο Homo Sapiens σύρεται προς τον βεβιασμένο τετραποδισμό.

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ**

→ Εδώ και ένα εκατομμύριο χρόνια περίπου δεν εντοπίζονται στα εξελισσόμενα είδη του γένους homo βιολογικές διαφοροποιήσεις που θα δικαιολογούσαν τη γένεση νέων ειδών. Όλα τα είδη του ανθρώπινου γένους, με υστερότοκο το είδος μας sapiens, συνέχισαν ή ξεκίνησαν την πορεία τους ακολουθώντας την ίδια βασική βιολογική γραμμή μέχρι την εξαφάνισή τους, με εξαίρεση το δικό μας είδος που συνεχίζει να επιβιώνει, τουλάχιστον μέχρι σήμερα. Η επί ένα εκατομμύριο χρόνια αδιάσπαστη εξέλιξη του είδους μας homo sapiens, αρχίζοντας από την «αρχέγονη» ή «αρχαϊκή» μορφή του και καταλήγοντας στον σύγχρονο άνθρωπο (sapiens-sapiens), οριοθετεί χρονικά, κατά τον Σέρατ, την αρχή της προϊστορίας μας.

→ Πρόσφατα αρχαιολογικά ευρήματα από την πρώιμη παλαιολιθική εποχή στην κοιλάδα του Ιορδάνη ενισχύουν τις βάσεις της θεωρίας του Σέρατ, διότι πιστοποιούν ότι τα πρώτα βήματα της εκδίπλωσης και αξιοποίησης της δύναμης του νου που χαρακτηρίζει το είδος μας είχαν πραγματοποιηθεί στην Αφρική πριν από εκατομμύρια με δεκάδες χιλιάδες χρόνια:

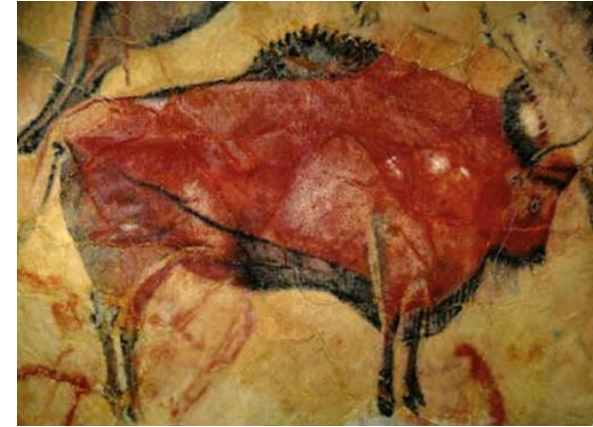
- ❖ Οι πρόγονοι είχαν αποκτήσει την τεχνογνωσία και τις δεξιότητες για την κατασκευή προηγμένων λίθινων εργαλείων και όπλων
- ❖ Ήλεγχαν πλήρως τη χρήση της φωτιάς
- ❖ Διέθεταν την υποτυπώδη συλλογική μνήμη που αναβαθμίζει τις ικανότητες προσαρμογής και επιβίωσης στο μεταβαλλόμενο φυσικό περιβάλλον

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ**

→ Κατά το μεγαλύτερο διάστημα από γενέσεως και αρχής της περιπετειώδους πορείας του είδους μας στον πλανήτη, επί οκτακόσιες χιλιάδες χρόνια τουλάχιστον σύμφωνα με την ολιστική εξελικτική θεωρία του Σέρατ, επιβιώσαμε κυρίως ως τροφοσυλλέκτες καρπών της ζώσας χλωρίδας και υπολειμμάτων της νεκρής –σκοτωμένης από άλλους θηρευτές– πανίδας. Υπήρξαμε και «ολίγον» κυνηγοί, τα προαναφερθέντα πρόσφατα ευρήματα στην κοιλάδα του Ιορδάνη πιστοποιούν ότι συμπληρώναμε τις ανάγκες μας σε ζωϊκές πρωτεΐνες, από κάποια μακρινή εποχή και μετά, με το κυνήγι μικρών ζώων και μια υποτυπώδη αλιεία.

→ Η χρήση των λίθινων ή ξύλινων όπλων από μεμονωμένα άτομα ή ολιγομελείς ομάδες καθιστούσαν τους προγόνους μας αδύναμους στην αντιμετώπιση των μεγάλων θηρευτών της εποχής, παρέμεναν δηλαδή ένας ενδιάμεσος –και σε σχετικά χαμηλή θέση– κρίκος της τροφικής αλυσίδας. Περιορίζαν τις απώλειές τους επιλέγοντας τις ασφαλέστερες περιόδους της ημέρας ή της νύχτας για την αναζήτηση της κατάλληλης και αναγκαίας ποσότητας θερμίδων στον ζωτικό τους χώρο. Φαίνεται ότι τα κατάφεραν καλά με ένα ιδιαίτερα μειωμένο πρόγραμμα εργασίας, μέσα σε τρεις έως πέντε ώρες ανά εικοσιτετράωρο, επειδή αξιοποιούσαν ψήγματα από την παρατηρητικότητα και εφευρετικότητα της δύναμης του εγκεφάλου τους κατά τον άφθονο ελεύθερο χρόνο για την ανακάλυψη των χρήσιμων για την επιβίωση μυστικών της πανίδας και της χλωρίδας

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

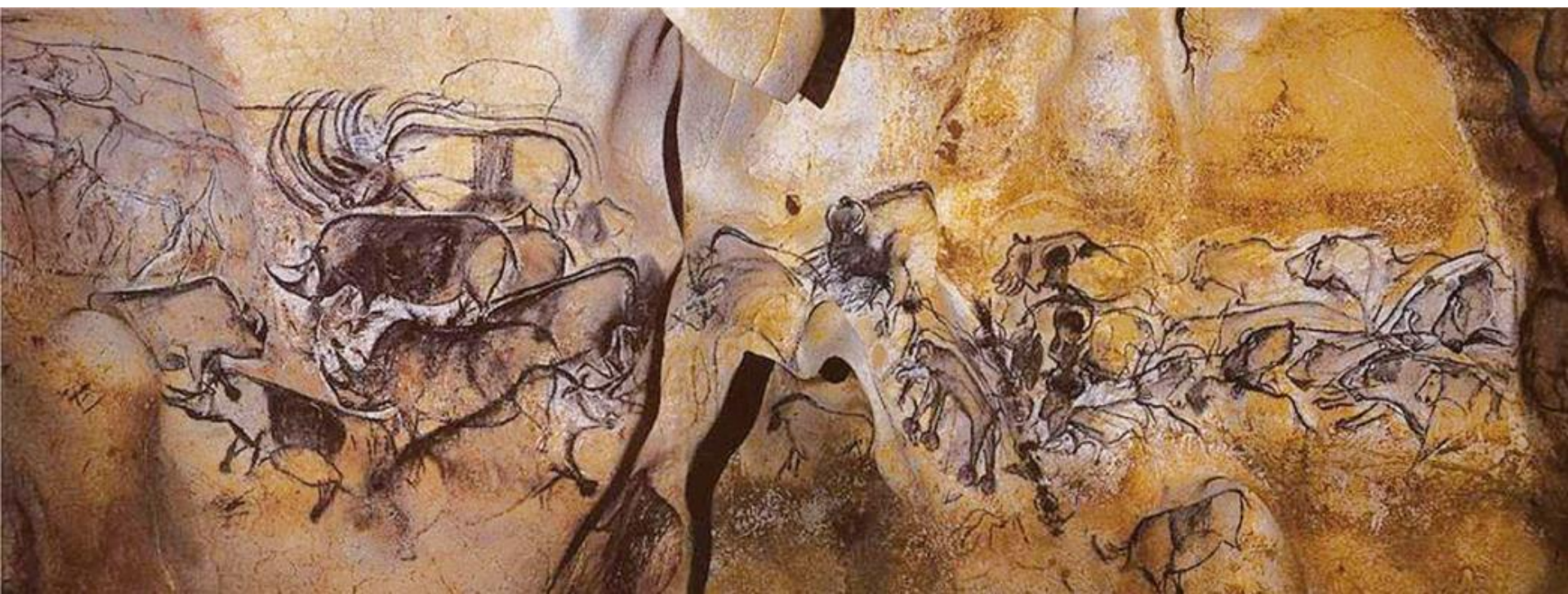
Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ**
 - Εντούτοις περιόριζαν τις απώλειές τους επιλέγοντας τις ασφαλέστερες περιόδους της ημέρας ή της νύχτας για την αναζήτηση της κατάλληλης και αναγκαίας ποσότητας θερμίδων στον ζωτικό τους χώρο.
 - Φαίνεται ότι τα κατάφερναν καλά με ένα ιδιαίτερα μειωμένο πρόγραμμα εργασίας, μέσα σε τρεις έως πέντε ώρες ανά εικοσιτετράωρο, επειδή αξιοποιούσαν ψήγματα από την παρατηρητικότητα και εφευρετικότητα της δύναμης του εγκεφάλου τους κατά τον άφθονο ελεύθερο χρόνο για την ανακάλυψη των χρήσιμων για την επιβίωση μυστικών της πανίδας και της χλωρίδας
 - Ένα μείζον –και υπό διερεύνηση μέχρι σήμερα– ανθρωπολογικό ζητούμενο είναι το από πότε μπορέσαμε να συγκροτήσουμε και να χρησιμοποιήσουμε το πολύτιμο αναπτυξιακό εργαλείο της επικοινωνίας με έναρθρη γλώσσα.
 - Η ανατομική εξέλιξη για την άρθρωση φθόγγων είναι μεταγενέστερη της εμφάνισης των πρώτων ανθρωπίδων.
 - Σήμερα γνωρίζουμε ότι η πολύτιμη για την εξέλιξη του είδους μας διάδοση των πληροφοριών μέσω μιας δομημένης γλώσσας, είναι προϊόν της εσωτερικής οργάνωσης του εγκεφάλου. Τα αρχαιολογικά ευρήματα περιορίζονται όμως στην κρανιακή διαμόρφωση, η διάσωση έστω και ενός τμήματος παλαιοανθρώπινου εγκεφάλου είναι πρακτικά αδύνατη
 - Με σαφές λοιπόν το δεδομένο ότι άμεσες αποδείξεις για την οργάνωση του παλαιοανθρώπινου εγκεφάλου δεν υπάρχουν, περιοριζόμαστε στις ενδείξεις εκ του αναμενόμενου από το αναπτυξιακό εργαλείο της γλώσσας πρακτικού αποτελέσματος.

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ**
 - Ορισμένοι βιολόγοι εκτιμούν ότι αφού διανύσαμε περί τα δύο τρίτα της μακράς προϊστορικής περιόδου, με τη μετάλλαξη ασημαντου ποσοστού του γονιδιώματος (~0,1%) αποκτήσαμε πριν από τριακόσιες με διακόσιες πενήντα χιλιάδες χρόνια την εγκεφαλική ικανότητα σύνθεσης υποτυπώδους ομιλίας και υποθέτουν ότι αρχίσαμε την ανταλλαγή λέξεων μονοσήμαντης ερμηνείας.
 - Η ίδια μετάλλαξη ανιχνεύεται και στον «πρώτο εξάδελφό» μας, τον neanderthalensis, ο οποίος διέθετε λαρυγγικό σχηματισμό ίδιο με τον δικό μας.

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

• Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ

→ Η πυρηνική οικογένεια υπήρξε και παραμένει θεμέλιος λίθος των μετέπειτα κοινωνικών μορφωμάτων του homo sapiens.

→ Η ενδοοικογενειακή πειθαρχία ενισχύθηκε αποφασιστικά μετά το πρώτο επικοινωνιακό άλμα, την αξιοποίηση της έναρθρης επικοινωνίας για τη συγκρότηση των ομίλων οικογενειών στην ανατολική Αφρική πριν από εκατόν πενήντα χιλιάδες χρόνια. Αυξήθηκαν οι επιχειρησιακές ευθύνες κάθε οικογένειας στη λήψη των αποφάσεων και στον συντονισμό των δράσεων του πρώτου κοινωνικού μορφώματος με το οποίο είχε συνδέσει τις τύχες της.

→ Από το πρώτο ξεκίνημα της γεωργοκτηνοτροφίας στη νότια Μεσοποταμία πριν από δώδεκα χιλιάδες χρόνια και καθ' όλη τη διάρκεια των εντεκάμισι χιλιετιών της κυρίαρχης θέσης της στα κοινωνικοοικονομικά δρώμενα, οι μηχανισμοί του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της παραγωγής αξιοποιούσαν, άμεσα ή έμμεσα, ένα νέο άλμα στη συνεκτικότητα και την οργάνωση της πυρηνικής οικογένειας.

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Αντρίου Σέρατ**
 - Τόσο στις προϊστορικές όσο και στις ιστορικές κοινωνίες, μέχρι και τα μέσα του περασμένου αιώνα, η τυπική πυρηνική οικογένεια διέθετε αυστηρή ιεραρχία, εθμικά θεμελιωμένη και βαθιά ριζωμένη στις συνειδήσεις των μελών της. Λειτουργούσε υπό την αιγίδα του «πατριάρχη», πατέρα της πρώτης γενιάς, ή της πρεσβύτερης μητέρας κατά την περίοδο ή τις περιόδους της μητριαρχίας.
 - Κατά την προϊστορική εποχή, οι όμιλοι οικογενειών των κυνηγών-τροφοσυλλεκτών και στη συνέχεια οι ενώσεις τους σε αταξικές φυλές για τη δημιουργία κοινοτικού γεωργοκτηνοτροφικού κεφαλαίου και την αξιοποίησή του κυβερνήθηκαν από τους αρχηγούς των οικογενειών. Οι αναπόφευκτες συγκρούσεις και οι συγγένειες από επιγαμίες αναδείκνυαν και τον ηγέτη της φυλής, κατά κανόνα αρχηγό της ισχυρότερης οικογένειας.
 - Στις περισσότερες κατοικημένες περιοχές του πλανήτη, η έγγεια πρόσδοδος ήταν πενιχρή και η επιβίωση επέβαλλε τη συνεχή μετακίνηση σε ευρύτατο ζωτικό χώρο, με κύριο παραγωγικό πόρο την κτηνοτροφία. Ο τρόπος ζωής αυτών των νομαδικών ή ημινομαδικών κοινωνιών δεν επέτρεπε την εκχώρηση ιδιοκτησιακών ή άλλων μόνιμων προνομίων σε ορισμένες οικογένειες και εικάζεται ότι για τη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων συγκεντρωνόταν με ισοτιμία και ισηγορία το σύνολο των μελών της φυλής.

Χρονολογημένο σενάριο της μετανάστευσης των αδύναμων αλλά αδέσμευτων προγόνων μας από την Αφρική προς τα πέρατα του κόσμου κατά την προϊστορική περίοδο. (αποστάσεις σε χρόνια από την εποχή μας)

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Επιτεύγματα των αταξικών κοινωνιών στην υλοποίηση και δημιουργία μεγάλης κλίμακας κοινωφελών έργων

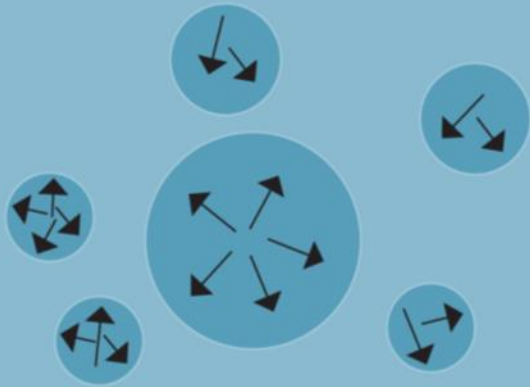
- **Κοιλάδα του Ινδού στο νεολιθικό Μεργκάρ στο Πακιστάν, περίπου 7.000 π.Χ.**
 - Ανατρέπεται η κρατούσα θεωρία περί οργανωτικής αδυναμίας των αταξικών κοινωνιών να υλοποιήσουν και να λειτουργήσουν μεγάλης κλίμακας κοινωφελή έργα

Το κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα της διαστρωμάτωσης

Κοινωνικός μετασχηματισμός των αταξικών γεωργοκτηνοτροφικών φυλών σε διαστρωματωμένες, συγκρότηση της πολυφυλετικής επικράτειας, γέννηση της δουλείας

- Προσομοίωση από την φαινομενολογία της ρευστομηχανικής
→ Αρχική κατάσταση: Η αταξική δομή των φυλών

i) Αρχική κατάσταση: Η αταξική δομή των φυλών
Κοινωνικά μορφώματα ανεξάρτητων γειτονικών αταξικών φυλών της μακράς προϊστορικής περιόδου. Το σφαιρικό σχήμα των κελυφών τους απεικονίζει την ομοιογενή σύσταση και ισότροπη συμπεριφορά του κοινωνικού μείγματος. Στο κέντρο μιας ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής διακρίνεται η πλουσιότερη και πολυαριθμότερη φυλή.

Το κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα της διαστρωμάτωσης

Κοινωνικός μετασχηματισμός των αταξικών γεωργοκτηνοτροφικών φυλών σε διαστρωματωμένες, συγκρότηση της πολυφυλετικής επικράτειας, γέννηση της δουλείας

- Προσομοίωση από την φαινομενολογία της ρευστομηχανικής

→ Οι τρεις ενδογενείς φάσεις της διαστρωμάτωσης στην πολυάριθμη και πλούσια φυλή

ii) Οι τρεις ενδογενείς φάσεις της διαστρωμάτωσης στην πολυάριθμη και πλούσια φυλή:

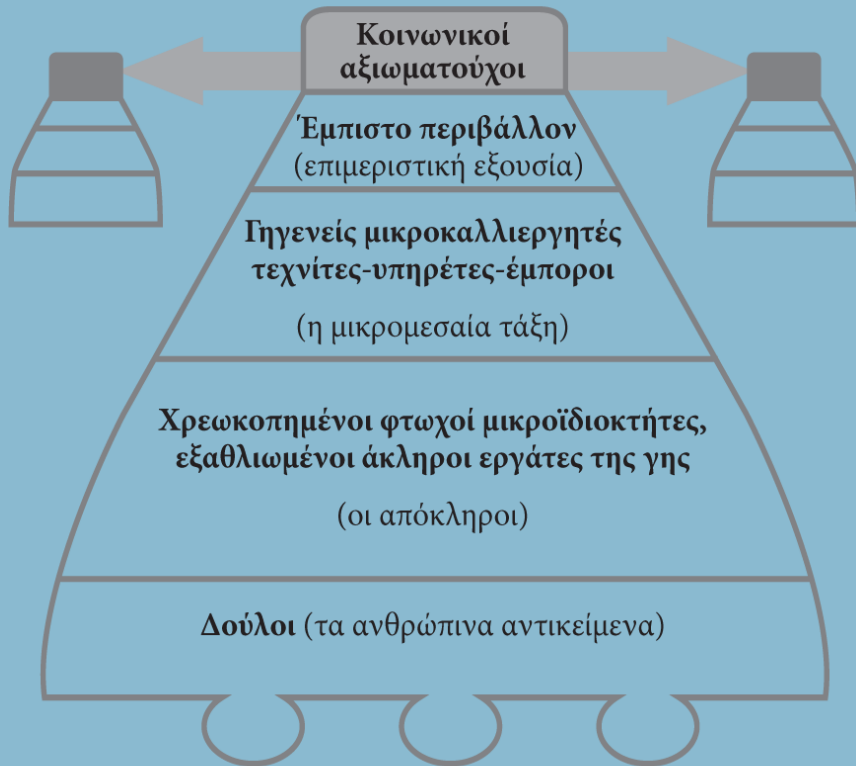
- Επίπλευση των φουσκωμένων από την εκχωρηθείσα εξουσία κοινωνικών αξιωματούχων της φυλής, κατάληψη διακεκριμένων θέσεων στο κελυφός της.
- Στερεοποίηση της μάζας των κοινωνικών αξιωματούχων με τη μόνιμη κατοχή των κύριων παραγωγικών πόρων και μέσων της φυλής. Συμπίεση της ρευστής υποκείμενης μάζας των υποχρέων εργασίας και μετατροπή του σφαιρικού κελύφους της φυλής σε κολουροκωνικό.
- Αύξηση της πίεσης από το συμπαγές έμβολο της άρχουσας τάξης μέσω του έμπιστου περιβάλλοντός της που συγκροτεί τη δεύτερη τάξη της φυλής. Υπερδιαστολή της βάσης του κώνου, για τη συσσώρευση των άλλων δύο υποτελών τάξεων (μικρομεσαίοι και απόκληροι).

Το κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα της διαστρωμάτωσης

Κοινωνικός μετασχηματισμός των αταξικών γεωργοκτηνοτροφικών φυλών σε διαστρωματωμένες, συγκρότηση της πολυφυλετικής επικράτειας, γέννηση της δουλείας

- Προσομοίωση από την φαινομενολογία της ρευστομηχανικής

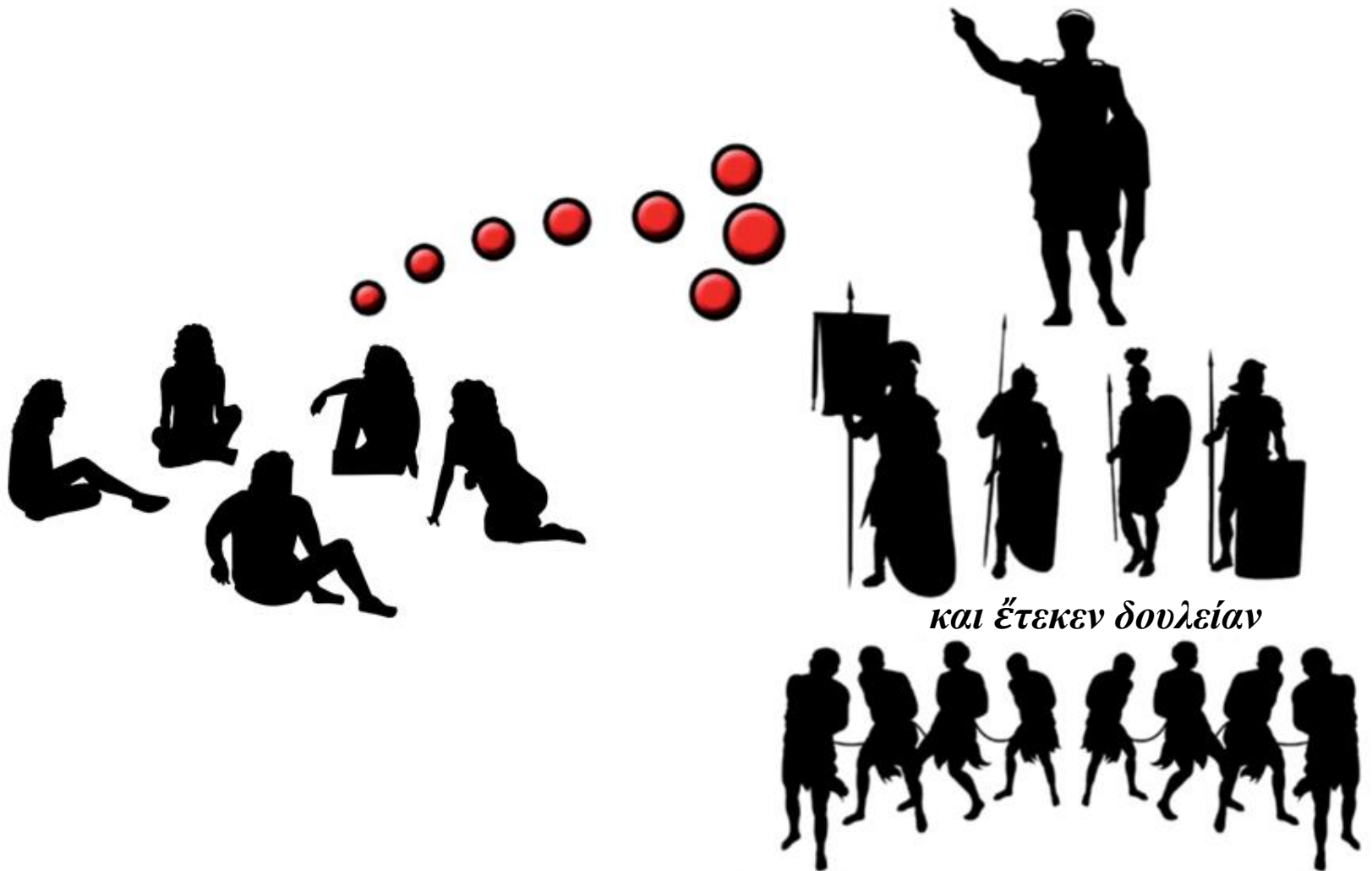
→ Η εξωγενής επιβολή της διαστρωμάτωσης στις γειτονικές φυλές. Πολυφυλετική επικράτεια και γέννηση της δουλείας

iii) Η εξωγενής επιβολή της διαστρωμάτωσης στις γειτονικές φυλές. Πολυφυλετική επικράτεια και γέννηση της δουλείας.

- Συγκρότηση πολυφυλετικής επικράτειας και επιβολή της διαστρωμάτωσης στις γειτονικές φυλές για τον αποτελεσματικό τους έλεγχο. Επικυριαρχία στις μέσου μεγέθους φυλές και ενσωμάτωση των πλησιέστερων μικρότερων φυλών.
- Σύρονται στην κυρίαρχη φυλή οι δούλοι ως έμπυχα λάφουρα νικηφόρων αναμετρήσεων. Συγκροτείται ένα πολυάριθμο σύνολο «πραγμάτων» με πλήρη ανθρώπινη υπόσταση και προσόντα αλλά χωρίς ειδικό ατομικό και κοινωνικό βάρος.

Σχηματική αναπαράσταση του κοινωνικού προπατορικού αμαρτήματος

και ἔτεκεν δουλείαν

Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας

Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.

- **Επιλέγοντας την ολιστική θεωρία του κορυφαίου αρχαιολόγου και ανθρωπολόγου Άντριου Σέρατ**
 - Στο γενικό πλαίσιο της ολιστικής θεωρίας του Άντριου Σέρατ αναδεικνύεται ότι η συνοχή και πειθαρχία στο εσωτερικό των πυρηνικών οικογενειών διατηρήθηκε και μετά το «κοινωνικό προπατορικό αμάρτημα της διαστρωμάτωσης», τον μετασχηματισμό της αταξικής δομής και λειτουργίας των φυλών τους προς τις διαστρωματωμένες και εγκλωβισμένες σε τάξεις κοινωνικές δομές.
 - Στις πολυαριθμότερες κοινωνίες των μόνιμα εγκατεστημένων σε εύφορες περιοχές φυλών με κύριο παραγωγικό πόρο τη γεωργία, η διαστρωμάτωση γενικεύτηκε με τη συγκρότηση των πολυφυλετικών επικρατειών. Τη διοίκηση ασκούσε η άρχουσα τάξη των μεγαλοϊδιοκτητών γης, μέσω εντεταλμένων εκπροσώπων των οικογενειών της. Σε αστικές ή ημιαστικές περιοχές της 3ης π.Χ. χιλιετίας, ανιχνεύεται και η εκχώρηση ενός βαθμού αυτοδιοίκησης στις συνοικίες μέσω των γερουσιών τους, δεδομένου ότι στη σύνθεση του πληθυσμού της συνοικίας κυριαρχούσε συνήθως η φυλετική συγγένεια.
 - Τα επιβεβλημένα από τους άρχοντες στους πληθυσμούς των διαστρωματωμένων και οργανωμένων κρατών της ευρασιατικής αρχαιότητας γραπτά κοινωνικά συμβόλαια, από τον κώδικα του Χαμουραμί μέχρι τους νόμους της ρωμαϊκής πολιτείας, κατοχύρωναν κατά προτεραιότητα το οικογενειακό δίκαιο. Με γραπτούς ή άγραφους νόμους είχαν διασφαλιστεί και οι κοινωνικές ανισότητες μεταξύ οικογενειών, συνήθως με τον αποκλεισμό των μελών οικογενειών των κατώτερων τάξεων από την άσκηση των κοσμικών και ιδεολογικών εξουσιών
 - Η επιπόλαια διάλυση των θεσμών της οικογένειας παρατηρείται στη μικρομεσαία κυρίως τάξη του αναπτυσσόμενου δυτικού κόσμου, που παρακμάζει και από ορισμένες άλλες πολιτικές, αναπτυξιακές και πολιτιστικές επιλογές των ηγεσιών του.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Το επίτευγμα των γεωργών της νεολιθικής εποχής

- **Η φασματολογία: ένα σημαίνον παράλληλο επίτευγμα των γεωργών της νεολιθικής εποχής**

→ Οργώνοντας συστηματικά το χωράφι του, ο γεωργός της Νεολιθικής Εποχής εξοικειώθηκε με τη δομή του επιφανειακού εδαφικού στρώματος, έμαθε να απομακρύνει τις άχρηστες για τις καλλιέργειες πετρώδεις προσμείξεις, να διαλέγει μέσα από αυτές ορισμένα φανταχτερά θραύσματα και να αναγνωρίζει τα συμπαγή ή αποσαθρωμένα μητρικά τους κοιτάσματα.

- Οι μικρές γεωργοκτηνοτροφικές κοινωνίες των πρώτων προϊστορικών χιλιετιών αναγνώρισαν την ποιοτική υπεροχή και αισθητική αξία των πυκνοδομημένων μεταλλικών προσμείξεων στα υλικά της μεγάλης μητέρας γης και άρχισαν να διαχωρίζουν τα μέταλλα πολύ πριν μάθουν να αξιοποιούν τις θαυμαστές φυσικές τους ιδιότητες. Ο χαλκός, ο άργυρος και ο χρυσός χρησιμοποιούνται ήδη από την 5η π.Χ χιλιετία ως διακοσμητικά είδη που ανταλλάσσονται και ως δώρα. Είχε προφανώς επικρατήσει η φανταστική πραγματικότητα ότι προσδίδουν κύρος.
- Γύρω στα μέσα της 4ης π.Χ. χιλιετίας, η τεχνογένεση των πρώτων χρήσιμων χάλκινων αντικειμένων στην Εγγύς Ανατολή σήμανε το λυκόφως της Νεολιθικής Εποχής.
- Περί το 3.300 π.Χ. οι μεταλλουργοί της νότιας Μεσοποταμίας εισήγαγαν την ανθρωπότητα στην Εποχή του Χαλκού[143], αφού όχι μόνο κατασκεύαζαν από τα κράματά του εργαλεία και όπλα πολύ πιο ανθεκτικά και αποτελεσματικά από τα λίθινα.
- Υπενθυμίζεται ότι κατά την ίδια περίοδο (~3.500 έως 3.300 π.Χ.), οι υπάλληλοι – διαχειριστές της μεγάλης κινητής και ακίνητης περιουσίας των αρχόντων, ανακάλυψαν τον γραπτό λόγο και άθελά τους άνοιξαν τις πύλες της Ιστορίας.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Το επίτευγμα των γεωργών της νεολιθικής εποχής

• Διάδοση και «παγκοσμιοποίηση» της εποχής του χαλκού

- Με κάποιες χρονικές υστερήσεις, οι τεχνικές χύτευσης των κραμάτων του χαλκού διαδόθηκαν στις τρεις άλλες μεγάλες δυνάμεις του τότε κόσμου (Αίγυπτος, Κίνα περί τον Κίτρινο Ποταμό, Ινδία στην κοιλάδα του Ινδού ποταμού) και σε ανθούσες μικρότερες κοινωνίες στα παράλια της καλοτάξιδης Μεσογείου.
- Οι Κρήτες, οι Αχαιοί και οι Φοίνικες κυριαρχούσαν στο διά θαλάσσης εκτεταμένο εμπόριο. Κατέκτησαν και την πρώτη θέση στη διακίνηση των κραμάτων χαλκού.
- Οι αναπτυγμένες κρατικές οντότητες της 3ης και του πρώτου μισού της 2ης π.Χ. χιλιετίας συναγωνίζονταν στις προμήθειες χαλκού και ψευδάργυρου για την κατασκευή εργαλείων και όπλων, η μεγάλη ζήτηση στήριζε και ενίσχυε τις διακρατικές συμφωνίες για τη διασφάλιση δικαιωμάτων στις πρώτες ύλες από τους τόπους εξόρυξης.
- Τα ολιγαρχικά καθεστώτα στις αυστηρά διαστρωματωμένες και αστικοποιημένες ευρασιατικές κοινωνίες μακροημέρευαν κατά τις δύο και πλέον χιλιετίες της Εποχής του Χαλκού, από το δεύτερο μισό της 4ης μέχρι και τα μέσα του δεύτερου μισού της 2ης π.Χ. χιλιετίας κατ' ελάχιστο.
- Η ευστάθεια των δομών και της λειτουργίας τους οφείλεται κατ' αρχάς στη μεγάλη ακίνητη και κινητή αξία της κεφαλαιακής βάσης τους (εύφορα εδάφη με εγγειοβελτιωτικά έργα υποδομής ή ειδικές ξηρικές καλλιέργειες αυξημένης ζήτησης με ναυτική δύναμη για τον έλεγχο της θαλάσσιας διακίνησης) και στους πολυάριθμους, συγκεντρωμένους και οργανωμένους ανθρώπινους πόρους.
- Το υψηλό κόστος πρόσβασης στα δυσεύρετα κοιτάσματα χαλκού και στις άλλες πρώτες ύλες για τη σύνθεση των κατάλληλων κραμάτων έδινε στις κατεστημένες δυνάμεις της Εποχής του Χαλκού ένα αποφασιστικό συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγική διαδικασία και το πεδίο της μάχης.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

- **Ανάδειξη της ανταλλακτικής αξίας των πολύτιμων μετάλλων**

→ Ο συνδυασμός της επιδεικτικής λάμψης, της «ευγενούς» συμπεριφοράς και της σπανιότητας προσέδωσε στον άργυρο και τον χρυσό τον χαρακτηρισμό «πολύτιμα μέταλλα». Εμπέδωσε παράλληλα τη ματαιόδοξη αίσθηση ότι η κατοχή τους υποδηλώνει και κοινωνική διάκριση.

→ Στις ανταλλαγές της 4ης π.Χ. χιλιετίας επικρατούσε ακόμα η πληρωμή σε είδος αλλά προς το τέλος της ο χαλκός και τα παραπάνω δυο πρώτα πολύτιμα μέταλλα θεωρήθηκαν αναλλοίωτα αγαθά ευρύτερης ανταλλακτικής αξίας:

- ❖ Η αυξημένη ζήτηση χαλκού, χρυσού, αργύρου και αγροτικών προϊόντων κύρους από τις άρχουσες τάξεις των πλούσιων κρατικών οντοτήτων της 3ης και 2ης π.Χ. χιλιετίας ενίσχυσε το μέχρι τότε υποτυπώδες διακρατικό εμπόριο.
- ❖ Έδρασε ανταγωνιστικά και ως προς το προηγούμενο ενδογενές παραγωγικό και ανταλλακτικό σύστημα, αναγκάζοντας τις τοπικές αγορές να βελτιώσουν τις αρχικές υποδομές τις ποιότητες προσφερόμενων μετάλλων, και τις τιμές τους.
- ❖ Στη Βαβυλώνα των μέσων της 3ης π.Χ. χιλιετίας, ο άργυρος άρχισε να κόβεται σε τυποποιημένη μορφή ράβδων ή δαχτυλιδιών, εγκαινιάζοντας ένα νέο σύστημα συναλλαγών.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

- **Ανάδυση της σκοτεινής πλευράς της χρήσης πολύτιμων μετάλλων: Η μη παραγωγική κερδοσκοπία**
 - Η γενίκευση της χρήσης πολύτιμων μετάλλων τυποποιημένου βάρους και εγγυημένης καθαρότητας ή σύνθεσης ενίσχυσε το τοπικό, περιφερειακό και διεθνές εμπόριο, δημιουργώντας παράλληλα στο εσωτερικό κάθε χώρας την προαιώνια πληγή της μη παραγωγικής κερδοσκοπίας. Μετά τα μέσα της 3ης π.Χ. χιλιετίας εμφανίστηκαν στις αναπτυγμένες ασιατικές κοινωνίες οι πρώτοι τοκογλύφοι, οι κερδοσκόποι κάτοχοι των δικαιωμάτων εξόρυξης μεταλλοφόρων κοιτασμάτων και οι μεσάζοντες έμποροι.
 - Οι τελευταίοι λειτουργούσαν ως πιστωτικά παραρτήματα των κερδοσκόπων, με τους οποίους έπληξαν τελικά από κοινού –όπως συμβαίνει και σήμερα– τις μικρές παραγωγικές μονάδες:
 - ❖ Σύμφωνα με ιστορικές πηγές από τη Μεσοποταμία, ορισμένοι κάτοχοι του αργύρου άρχισαν να τον δανείζουν σε εμπόρους με ετήσιο τόκο που ξεπερνούσε το 20% και περίοδο αποπληρωμής την πενταετία.
 - ❖ Η αρχέγονη αυτή καταχρηστική κερδοσκοπία μεταφερόταν επαυξημένη από τους εμπόρους στους ώμους των τελικών δανειοληπτών, των μικροκαλλιεργητών, με αποτέλεσμα όχι μόνο την εξαθλίωση και την κατάπτωσή τους σε καθεστώς εξάρτησης, αλλά και την παραγωγική εξάντληση των γαιών τους.
 - ❖ Μόνον στην αρχαϊκή Αίγυπτο τα πολύτιμα μέταλλα είχαν κυρίως συμβολική-διακοσμητική αξία, λόγω της ιδιαιτερότητας των δομών και λειτουργιών της φαραωνικής διοίκησης και του ιερατείου. Η χρήση τους στον κύκλο του αντιπραγματισμού ήταν περιορισμένη.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

- **Κοπή νομισμάτων: Η δεσπόζουσα στην έννοια του κράτους θέση ενός νέου οικονομικού εργαλείου**

→ Αρχής γενομένης από τις δυο χιλιετίες της Εποχής του Χαλκού, η συγκέντρωση, η επεξεργασία και η κατοχή μετάλλων προσφέρει μέχρι σήμερα στις διαστρωματωμένες κοινωνίες τρεις διακριτές μορφές δύναμης, εκ των οποίων μόνο η πρώτη διαθέτει ισχυρή φυσική υπόσταση. Οι άλλες δύο έχουν επιβληθεί στη φαντασιακή μας πραγματικότητα, απέκτησαν συμβολική αξία στις κοινωνικές εξουσίες και κατέληξε να διαθέτουν ισχυρό οικονομικό αντίκρισμα. Συνοπτικά διακρίνονται:

- ❖ Η τεχνολογική / αναπτυξιακή / επιθετική δύναμη ορισμένων μετάλλων, μέσω της μεταποίησής τους σε εργαλεία και οπτικά συστήματα. Κατά τις πρώτες δυο ιστορικές χιλιετίες κυριαρχούσε ο ορείχαλκος και στη συνέχεια ο σίδηρος με διάφορες ενισχυτικές προσμείξεις.
- ❖ Η επιδεικτική / διακοσμητική / ματαιόδοξη δύναμη των πολύτιμων μετάλλων, κυρίως του αργύρου, του χρυσού και του λευκόχρυσου, μέσω της μεταποίησής τους σε σκεύη και στολίδια κοινωνικής προβολής και εμβλήματα της κοσμικής και ιδεολογικής εξουσίας.
- ❖ Η οικονομική – συναλλακτική δύναμη των μετάλλων ανέτειλε με τη χύτευση του χαλκού σε τυποποιημένη μορφή κατά την 4η π.Χ. χιλιετία, ενισχύθηκε με την ευρεία διακίνηση αντικειμένων από χρυσό και άργυρο, κατά την 3η και 2η π.Χ. χιλιετία και κυριάρχησε με την κοπή νομισμάτων από πολύτιμα μέταλλα κατά το πρώτο μισό της 1ης π.Χ. χιλιετίας.

Μυκηναϊκό τάλαντο χαλκού, βρέθηκε στην ακρόπολη των Μυκηνών. 1550 – 1300 π.Χ

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

- **Κοπή νομισμάτων: Η δεσπόζουσα στην έννοια του κράτους θέση ενός νέου οικονομικού εργαλείου**

→ Η κοπή νομισμάτων προσέφερε στις εξουσίες των διαστρωματωμένων κοινωνιών την υπέρβαση της αμιγώς συναλλακτικής χρήσης των πρώτων μετάλλων. Το νέο οικονομικό εργαλείο κατέκτησε δεσπόζουσα θέση στην προβολή και επιβολή της κρατικής εξουσίας, διότι εκπροσωπούσε ως μονάδα και το σύμβολο της ανταλλακτικής – διαχειριστικής δύναμης του κράτους.

→ Το διακρατικό εμπόριο λειτουργούσε από την πρώτη χιλιετία της εποχής του Χαλκού χωρίς το νόμισμα, επιβαρυνόμενο όμως, όπως είναι προφανές, από τον δυσκίνητο για τις μεγάλες αποστάσεις όγκο των αγαθών αμφίδρομης ανταλλαγής.

Κυπριακό τάλαντο χαλκού από την Έγκωμη σε σχήμα τεντωμένου δέρματος βοδιού, Ύστερη Εποχή του Χαλκού (περ. 13ος αιώνας π.Χ.). Βάρος περίπου 39 κιλά.

Αθηναϊκό νόμισμα από ήλεκτρο (κράμα χρυσού και αργύρου από το οποίο κόβονταν τα παλαιότερα νομίσματα στη Μικρά Ασία) βάρους 7γρ. Βρέθηκε πρόσφατα στην αρχαία αγορά των Αθηνών και χρονολογείται στο β' μισό του 6ου αιώνα π.Χ.

Σουμεριακό μέτρο βάρους χαλκού (τάλαντο). Το κανονικό του βάρος πρέπει να ήταν περίπου 30 κιλά. Το μετρικό σύστημα προέβλεπε 60 mina («μνα» στο ελληνικό σύστημα) στο τάλαντο, 60 σέκελ στη μνα και 180 σπόρους δημητριακών στο σέκελ. Η επιγραφή αναφέρεται στον προσάτη θεό της πόλεως Ούμμα και τους βασιλείς της. πιθανώς πρόκειται για αφιέρωμα ή συμφωνημένη καταβολή στο ναό (τέλος 3ης με αρχές 2ης π.Χ. χιλιετίας).

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

- **Οι δύναμη των νομισμάτων στις Ελληνικές πόλεις κράτη με κυρίαρχη την αρχαία Αθήνα**
 - Μετά τον 8ο π.Χ. αιώνα εμφανίστηκαν τα πρώτα νομίσματα και στις ελληνικές πόλεις – κράτη. Αντιπροσώπευαν με επάρκεια τόσο το σύμβολο της ανώτατης αρχής όσο και την ευρύτερα αναγνωρισμένη ανταλλακτική αξία αυτού του συμβόλου, δηλαδή και τους δύο πυλώνες της οικονομικής εξουσίας των σημερινών εθνών – κρατών.
 - Δυο αιώνες αργότερα, η αρχαία Αθήνα κατέκτησε με τον στόλο της τη θέση διακεκριμένου οικονομικού κέντρου στο ευρύτερο περί τη Μεσόγειο θάλασσα παραγωγικό και εμπορικό δίκτυο των πόλεων – κρατών. Ως ιδιοκτήτρια των ορυχείων αργύρου στο Λαύριο στήριζε και ενίσχυε τη σημαίνουσα θέση της, διότι διέθετε πλούσια πηγή πλούτου και υπερείχε από πλευράς νομισματικής ρευστότητας.
- **Γέννηση των «τραπεζικών χώρων»**
 - Η κοπή και κυκλοφορία πολλών και διαφορετικών νομισμάτων κατέστησε αναγκαία τη δημιουργία αξιόπιστου μηχανισμού για τον υπολογισμό της μεταξύ τους τρέχουσας ανταλλακτικής αξίας. Στην αρχαία Ελλάδα είχαν δραστηριοποιηθεί από τον 6ο π.Χ. αιώνα οι εκτιμητές της ανταλλακτικής αξίας διαφόρων νομισμάτων και περί τα τέλη του 5ου π.Χ. αιώνα τυποποιήθηκε στην Αθήνα ο πρώτος «τραπεζικός» χώρος.
 - Αρχικά επρόκειτο –όπως φανερώνει η λέξη– για ένα απλό τραπέζι, πάνω στο οποίο ο εξουσιοδοτημένος από την τοπική αγορά και εξοικειωμένος με τα ξένα νομίσματα έμπορος πιστοποιούσε τη γνησιότητα και καθόριζε τις ισοτιμίες των άλλων νομισμάτων με το νόμισμα της πόλης του. Οι χώροι με τα τραπέζια μετεξελίχθηκαν σταδιακά σε υποτυπώδεις «τράπεζες».
 - Κατέληξαν πολύ αργότερα στους γνωστούς μας «ναούς του χρήματος», για την μέσω παράγωγων των νομισμάτων ανάπτυξη των λειτουργιών του χρηματοπιστωτικού συστήματος της αγοράς. Όπως παρατήρησε εύστοχα ο Αριστοτέλης, το νόμισμα εξίσωσε τα δύο μέρη κάθε συναλλαγής.

Εποχή του χαλκού: τα πρώτα πολύτιμα μέταλλα

Ευγενή μέταλλα διακρατικό εμπόριο και νόμισμα

• Η παγίδα μιας νοητικής οικονομικής αφαίρεσης

→ Έχει υποστηριχθεί η ενδιαφέρουσα άποψη περί σύνδεσης του νομίσματος με την ανάπτυξη της αφηρημένης σκέψης, με το ισχυρό επιχείρημα ότι η κυκλοφορία του προϋποθέτει μια δύσκολη αφαιρετική αποδοχή:

❖ Ο χρήστης του νομίσματος, αναγνωρίζοντας στο οικονομικό σύμβολο της κρατικής οντότητας μια συγκεκριμένη ανταλλακτική αξία αποδέχεται «εν τοις πράγμασι» μια γενική και αόριστη πολιτική εγγύηση, αποτυπωμένη σε ένα κομμάτι μετάλλου.

❖ Οι αναπτυσσόμενες μεταμεσαιωνικές κοινωνίες τόλμησαν να προχωρήσουν και στο δεύτερο, δυσκολότερο βήμα της νοητικής οικονομικής αφαίρεσης, την αποδοχή νομισμάτων τυπωμένων από τις επίσημες κρατικές αρχές τους σε απλό χαρτί.

❖ Πρωτοπόρος στην εκτύπωση χαρτονομισμάτων –και μόνη εξαίρεση στον κόσμο της 1ης μ.Χ. χιλιετίας– υπήρξε η Κίνα.

→ Όλες οι γενιές των τελευταίων τεσσάρων αιώνων, της εποχής του εμπορικού και κυρίως του βιομηχανικού καπιταλισμού, έχουν ανταλλάξει τον μόχθο τους με χαρτονομίσματα ή άλλα αξιόγραφα. Έχουν βέβαια πληρώσει, από μια τουλάχιστον φορά η καθεμία, το βαρύ οικονομικό τίμημα της κρατικής αφερεγγυότητας. Γι' αυτό και η αποτύπωση της πολιτικής εγγύησης σε πολύτιμο μέταλλο διατηρεί μέχρι σήμερα στη συνείδησή μας τη θέση του ασφαλέστερου οικονομικού κινητού καταφυγίου.

→ Ο άνθρωπος της εποχής των νομισμάτων απώλεσε το σταθερό παραγωγικό πλεονέκτημα της ανταλλαγής χρήσιμων αγαθών. Βρίσκεται παγιδευμένος μεταξύ δύο αντιπαραγωγικών επιλογών: Χρυσοφιλία ή κυνήγι άυλων τίτλων με χαρακτηριστικό την αντιπαραγωγική κερδοσκοπία.

Τεχνογένεση του Σιδήρου

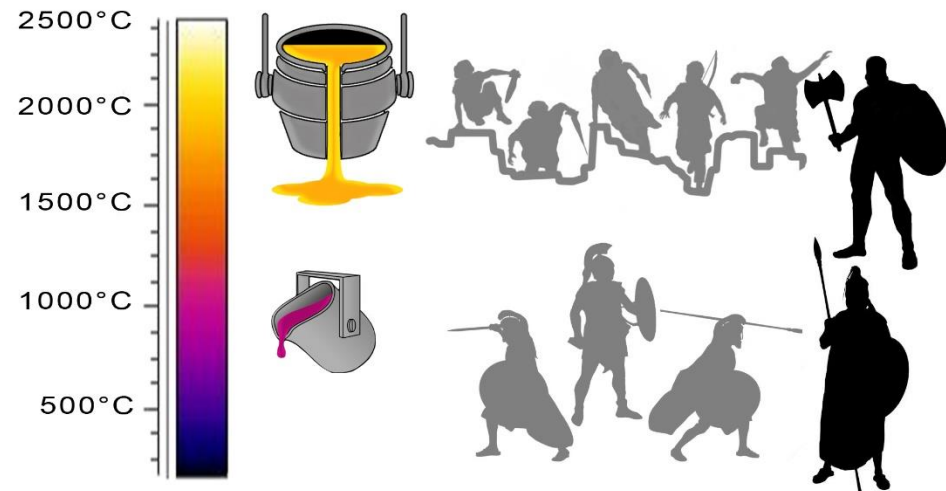
Εκδημοκρατισμός των κοινωνικών εξουσιών

Ανατροπή των κατεστημένων ολιγαρχιών της ύστερης Εποχής του Χαλκού

- Η κυρίαρχη τεχνολογική διάσταση στις ανατροπές μιας κοινωνικοοικονομικά και πολιτικά κρατούσας ιστορικής περιόδου

→ Οι περί τη Μεσόγειο θάλασσα λαοί της κλασικής αρχαιότητας, οι παραλιακές πόλεις-κράτη και τα βασίλεια της εγγύς και μέσης ευρασιατικής και αφρικανικής ενδοχώρας, αποτύπωσαν στην ιστοριογραφία τους έναν δυνατό απόηχο από παλαιές προφορικές παραδόσεις περί εισβολών «βαρβάρων» με σιδερένια όπλα. Κατά το ξεκίνημα της εποχής του σιδήρου, το ιστορικό γεγονός είναι ότι ανετράπησαν τα κρατικά μορφώματα της ύστερης εποχής του χαλκού

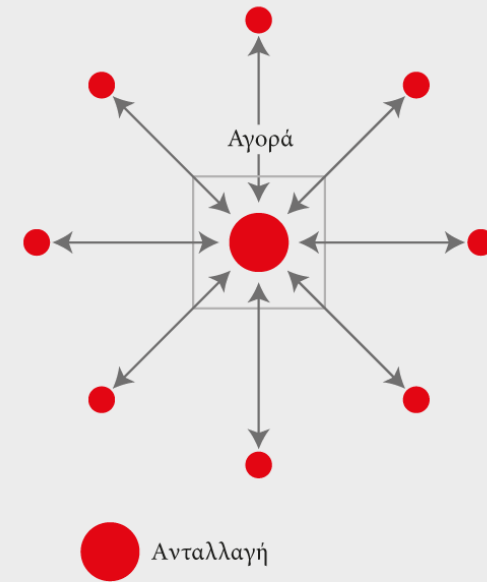
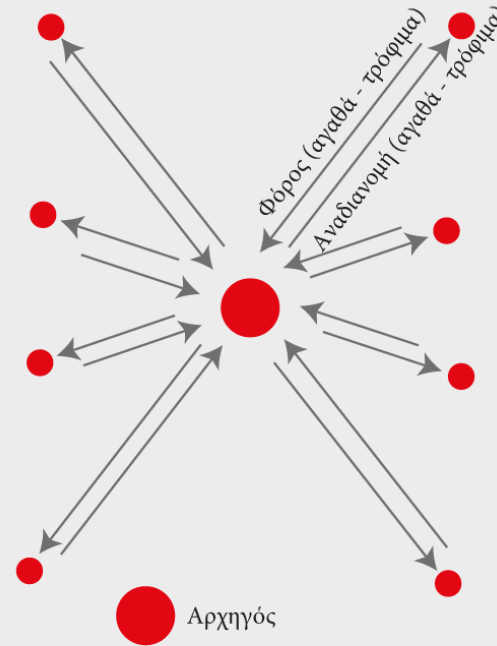
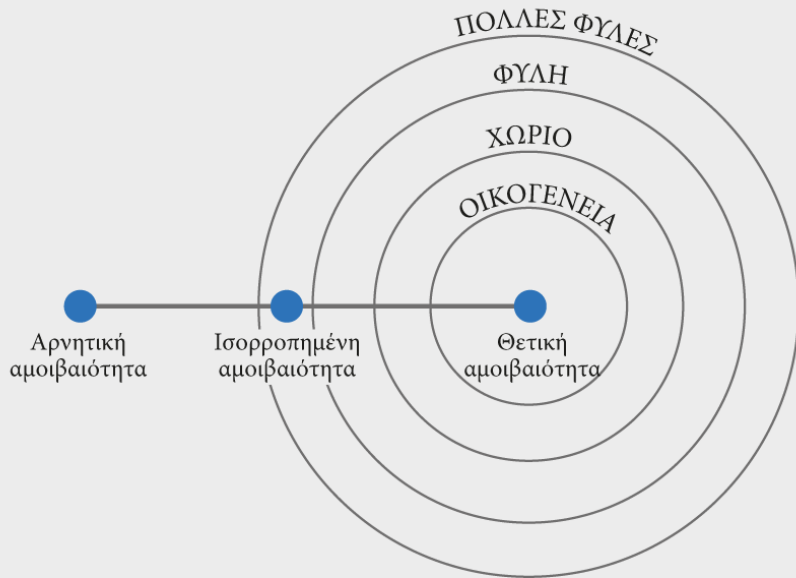
→ Λίγα γραπτά ντοκουμέντα και αρκετά ευρήματα πεδίου πιστοποιούν ότι πράγματι, κατά τους τελευταίους αιώνες της 2ης π.Χ. χιλιετίας, ολοκληρώθηκε η ευρύτατη οριζόντια αποκέντρωση και εκλαΐκευση μιας επαναστατικής καινοτομίας, της τεχνογένεσης σιδερένιων εργαλείων και όπλων κατά πολύ φθηνότερων και ισχυρότερων από τα ορειχάλκινα. Με σύγχρονους αναπτυξιακούς όρους, ο εκτός του τότε πολιτισμού γεωργοκτηνοτροφικός κόσμος μπόρεσε με ίδια μέσα να αναβαθμίσει την παραγωγικότητά του στον πρωτογενή τομέα και στη μεταποίηση.

→ Οι πληθυσμοί τους αυξήθηκαν και ήταν σε θέση να συγκροτήσει καλά εξοπλισμένες επιθετικές συμμαχίες

Οι διαστρωματωμένες κοινωνίες με την αγορά τους μέχρι και το τέλος της γεωργοκτηνοτροφικής εποχής

Γέννηση του βρέφους της αγοράς, παιδική και εφηβική της περίοδος

Ελεύθερη απόδοση του μοντέλου Polanyi για την εξέλιξη του συμπλέγματος «η κοινωνία με την αγορά της»: από τη θετική αμοιβαιότητα με ανταπόδοση στην ισορροπημένη και στην αρνητική αμοιβαιότητα, στην κυοφορία για τη γέννηση του βρέφους της αγοράς, στην παιδική και εφηβική της περίοδο.

Ανατολή της ιστορικής περιόδου του *homo sapiens*

Ο γραπτός λόγος: Θεμέλιο, σύμβολο και πρακτικό νοητικό εργαλείο της ιστορικής περιόδου

- Η ιστορική περίοδος σηματοδοτείται από τον γραπτό λόγο, το νοητικό επίτευγμα της εφεύρεσης και χάραξης σε κατάλληλη επιφάνεια μιας μονοσήμαντα αναγνωρίσιμης και αναγνώσιμης σειράς συμβόλων για την πιστή αποτύπωση του προφορικού λόγου.
- Ο χαρακτήρας των συμβόλων τα συνθέτει σε ένα «κείμενο», ιστορώντας την κρατούσα άποψη για τα γεγονότα του πρόσφατου ή και του απώτερου παρελθόντος, συνήθως προβεβλημένη ή και υπαγορευμένη από κάποιον εκπρόσωπο των κοινωνικών εξουσιών.
- Ο αρχαιότερος, σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα γνώσεις μας, γραπτός λόγος είναι ηλικίας 5.300 ετών περίπου. Εμφανίζεται στους Σουμερίους, στο νότιο τμήμα της Μεσοποταμίας και είναι συνομήλικος με το εκεί πρώτο ξεκίνημα της Εποχής του Χαλκού. Εφευρέθηκε για να στηρίξει διαχειριστικά και διοικητικά την άρχουσα τάξη των Σουμερίων που έδρευε στην πόλη Ουρούκ, την αρχαιότερη πυκνή συγκατοίκηση ανθρώπων.

Απογραφή σιτηρών σε πρώιμη πικτογραφική γραφή, περ. 3.200 π.Χ., Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.

Πινακίδα σφηνοειδούς γραφής με απογραφή ποσοτήτων κριθαριού, Ουρούκ, περ. 2800 π.Χ., Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.

O homo sapiens κατά τον 21^ο αιώνα

21^{ος} αιώνας: Το διεθνοποιημένο Ελληνικό Ζήτημα ως παράδειγμα προς αποφυγήν

- **Η πρόκληση του τρέχοντος τρίτου βήματος της βιομηχανικής επανάστασης**
 - Ως Έλληνες επιστήμονες φέρουμε το βάρος ενός σημαίνοντος υποσυνόλου της ρητής γνώσης, που επιτρέπει την επιτυχημένη διείσδυση στην Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση.
 - Το πολυδιάστατο και οι δυσκολίες του εγχειρήματος για την ανόρθωση μιας γονατισμένης από την οστεοπόρωση χώρας επιβάλλουν τη στενή συνεργασία μας με τα πρόσωπα και τις επαγγελματικές οργανώσεις που φέρουν την πολύτιμη άρρητη γνώση του τόπου μας.
 - ❖ Μόνον ως δυο συνεργαζόμενα σε ισότιμη βάση υποσύνολα μπορούμε να αξιοποιήσουμε την ένταση της νέας γνώσης και τη σοφία της παράδοσης, να εφαρμόσουμε έναν μακρόπνοο στρατηγικό σχεδιασμό, αρχίζοντας από την ανάκτηση των ξεχασμένων κοινοτικών αξιών μας.
 - ❖ Η συνακόλουθη τεχνογένεση ενός παραγωγικού ιστού καλά δομημένου και ευρύτερα κατανοητού, με ανθεκτικό στο χρόνο αξιακό υπόβαθρο που σέβεται τα διδάγματα της Ιστορίας και οριοθετείται στο οικολογικό μέτρο του απεγκλωβισμένου από τις φυλές καταναλωτών πολίτη, ικανοποιεί το εκείνο και το υπερεγώ, οδηγεί στην ποιοτική αναβάθμιση της ζωής μας.
 - Με προφανή ορισμένα αρχικά συγκριτικά πλεονεκτήματα των μικρών παραγωγών στον στίβο της Τρίτης Βιομηχανικής Επανάστασης, τις πρόσθετες υποχρεώσεις και κάποιους κινδύνους που εμπεριέχει ο ατομικός αγώνας για τη χειραφέτηση, ζητείται πρώτα από τους φέροντες τα εύσημα της ρητής και άρρητης γνώσης των αναπτυγμένων κοινωνιών η σαφής τοποθέτηση ως προς το πρακτικό σκέλος του υπαρξιακού διλήμματος που αντιμετωπίζει το 99% του παγκόσμιου πληθυσμού κατά τον 21ο αιώνα: Επαίτες φιλοδωρημάτων από τη διασφαλισμένη κερδοφορία του κοινωνικοοικονομικού συστήματος ή χειραφετημένοι και οργανωμένοι σε ακηδεμόνευτες κοινότητες μικροί παραγωγοί-ιδιοκτήτες των επαναστατικών νέων υλικών και πνευματικών εργαλείων, ελεύθεροι επί της ουσίας πολίτες με τις αναζωογονητικές λειτουργικές αβεβαιότητες της άμεσης δημοκρατίας;

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

Η Ροή
της Ιστορίας

Χειρουργικά
ανοσιουργήματα
από το κόσμιο
της ιστορίας σε φέτες